

Sygn. akt I ACa 190/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Beata Kozłowska (spr.)

Sędziowie: SA Beata Byszewska

SO del. Agnieszka Wachowicz-Mazur

Protokolant: sekr. sądowy Sławomir Mzyk

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko Redaktorowi Naczelnemu (...)

o nakazanie publikacji sprostowania

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 14 stycznia 2019 r., sygn. akt I C 1362/18

I. *prostuje zaskarżony wyrok w zakresie oznaczenia strony pozwanej w ten sposób, że zamiast „J. O. Redaktorowi Naczelnemu (...)”, „Redaktorowi Naczelnemu (...) J. O.” oraz „J. O.” wpisuje „Redaktorowi Naczelnemu (...)”,*

II. *oddala apelację,*

III. *zasądza od Redaktora Naczelnego (...) na rzecz B. K. kwotę 540 (pięćset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.*

Agnieszka Wachowicz-Mazur Beata Kozłowska Beata Byszewska

Sygn. akt I ACa 190/19

UZASADNIENIE

Powód B. K. skierował przeciwko Redaktorowi Naczelnemu (...) J. O. pozew o nakazanie publikacji sprostowań, w który wniósł o:

I. nakazanie pozwanemu – Redaktorowi Naczelnemu (...) J. O. – wyemitowania w najbliższym po uprawomocnieniu wyroku w niniejszej sprawie wydaniu (...), sprostowania następującej treści:

„Informacja zawarta w audycji (...), wyemitowanej w dniu 3 października 2018 roku, iż B. K., dziennikarz (...) i autor reportażu pod tytułem (...) wyemitowanego na antenie (...) w dniu 2 października 2018 roku, od kilkunastu lat zna

prezydenta R. Pana R. W. jest nieprawdziwa. Redaktor B. K. nie jest i nigdy nie był znajomym prezydenta R. Pana R. W.. B. K.”;

II.. nakazanie pozwanemu J. O. wyemitowanie nakazanego sprostowania w przekazie tego samego rodzaju i o tej samej porze oraz wyemitowanie wyraźnej zapowiedzi sprostowania poprzez zawarcie w zapowiedzi treści, iż stanowi sprostowanie nieprawdziwej informacji podanej w audycji (...) z dnia 3 października 2018 r.;

III.. nakazanie pozwanemu – Redaktorowi Naczelnemu (...) J. O. – wyemitowania w najbliższym po uprawomocnieniu wyroku w niniejszej sprawie wydaniu (...), sprostowania następującej treści:

„Informacja zawarta w audycji „(...)”, wyemitowanej w dniu 3 października 2018 roku, iż B. K., dziennikarz (...) i autor reportażu pod tytułem (...)” wyemitowanego na antenie (...) w dniu 2 października 2018 roku, od kilkunastu lat zna prezydenta R. Pana R. W. jest nieprawdziwa. Redaktor B. K. nie jest i nigdy nie był znajomym prezydenta R. Pana R. W.. B. K.”;

IV.. nakazanie pozwanemu J. O. wyemitowanie nakazanego sprostowania w przekazie tego samego rodzaju i o tej samej porze oraz wyemitowanie wyraźnej zapowiedzi sprostowania poprzez zawarcie w zapowiedzi treści, iż stanowi sprostowanie nieprawdziwej informacji podanej w audycji „(...) z dnia 3 października 2018 r.;

V.. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniu 3 października 2018 r. w telewizji (...), w audycjach (...) i (...) ukazał się materiał prasowy odnoszący się do reportażu autorstwa B. K., wyemitowanym w stacji (...) w dniu 2 października 2018 r. w audycji (...) pod tytułem „(...)”, w którym to materiale zawarto informację, iż redaktor B. K. od lat zna Prezydenta R. Pana R. W. („autor reportażu (...) nie wspomniał też, że od kilkunastu lat zna prezydenta R. R. W.”). Przed emisją spornego materiału prasowego nikt z redakcji (...) nie zwrócił się do redaktora B. K. o zajęcie stanowiska w sprawie. Autorzy tej nieprawdziwej informacji de facto zarzucili redaktorowi B. K., że zataił przed widzami fakt rzekomej znajomości z Prezydentem R., co w sposób ewidentny podważa wiarygodność reportażu oraz kompetencje zawodowe i standardy etyczne B. K. jako dziennikarza. Pismami z dnia 22 października 2018 r. powód zwrócił się do Redaktora Naczelnego ((...)) (...) J. O. z wnioskiem o opublikowanie sprostowań nieprawdziwej informacji zawartej w spornych materiałach telewizyjnych, lecz pozwany nie udzielił odpowiedzi na żaden ze skierowanych do niego wniosków ani nie wyemitował żądanych sprostowań .

W piśmie z dnia 14 stycznia 2019 r. powód sprecyzował żądanie pozwu w ten sposób, aby emisja sprostowań polegała na ich odczytaniu.

Pozwany Redaktor Naczelny (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. Podniósł, że sprostowanie nie spełnia wymogów formalnych określonych w Prawie prasowym, bowiem zostało zredagowane w osobie trzeciej, co może być mylące dla widzów.

Wyrokiem z dnia 14 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

I. **nakazał Redaktorowi Naczelnemu (...) J. O., aby wyemitował w najbliższym po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie wydaniu audycji (...), sprostowanie następującej treści:**

„Informacja zawarta w audycji (...), wyemitowanej w dniu 3 października 2018 roku, iż B. K., dziennikarz (...) i autor reportażu pod tytułem „(...)” wyemitowanego na antenie (...) w dniu 2 października 2018 roku, od kilkunastu lat zna prezydenta R. Pana R. W. jest nieprawdziwa. Redaktor B. K. nie jest i nigdy nie był znajomym prezydenta R. Pana R. W.. B. K.”;

II. nakazał pozwanemu J. O., aby wyemitował sprostowanie określone w punkcie I wyroku w ten sposób, iż zostanie odczytane w audycji (...) o tej samej porze dnia co opisana w punkcie I wyroku audycja (...) oraz że sprostowanie zostanie wyraźnie zapowiedziane w ten sposób, iż stanowi sprostowanie nieprawdziwej informacji podanej w audycji (...) z dnia 3 października 2018 r.;

III. nakazał pozwanemu Redaktorowi Naczelnemu (...) J. O., aby wyemitował w najbliższym po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie wydaniu audycji „(...)”, sprostowanie następującej treści: „Informacja zawarta w audycji „(...)”, wyemitowanej w dniu 3 października 2018 roku, iż B. K., dziennikarz (...) i autor reportażu pod tytułem „(...)” wyemitowanego na antenie (...) w dniu 2 października 2018 roku, od kilkunastu lat zna prezydenta R. Pana R. W. jest nieprawdziwa. Redaktor B. K. nie jest i nigdy nie był znajomym prezydenta R. Pana R. W.. B. K.”;

IV. nakazał pozwanemu J. O., aby wyemitował sprostowanie określone w punkcie III wyroku w ten sposób, iż zostanie odczytane w audycji „(...)” o tej samej porze dnia co opisana w punkcie III wyroku audycja „(...)” oraz że sprostowanie zostanie wyraźnie zapowiedziane w ten sposób, iż stanowi sprostowanie nieprawdziwej informacji podanej w audycji „(...)” z dnia 3 października 2018 r.;

V. zasądził od Redaktora Naczelnego (...) J. O. na rzecz B. K. kwotę 1 337 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 720 zł tytułem zastępstwa.

Swe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i następujących ocenach prawnych:

W skład przedsiębiorstwa (...) S.A. wchodzi: Zakład (...) i Oddziały (...). Zakład (...) tworzy, między innymi, Telewizyjna (...), która jest redakcją w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (§ 6 ust. 1 pkt 20 i ust. 4). Dyrektor jednostki organizacyjnej zorganizowanej w formie redakcji pełni jednocześnie funkcję redaktora naczelnego w rozumieniu art. 25 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (§ 12 ust. 2). Dyrektorem (...) jest J. O..

W dniu 3 października 2018 roku w telewizji (...), w audycjach (...) i „(...)” ukazał się materiał prasowy odnoszący się do reportażu autorstwa B. K., wyemitowanym w stacji (...) w dniu 2 października 2018 r. w audycji (...) pod tytułem „(...)”, w którym to materiale zawarto informację, iż redaktor B. K. od lat zna Prezydenta R. Pana R. W. („(...)R. R. W.”).

Pismem datowanym na 22 października 2018 roku B. K. na podstawie art. 31a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe wniósł o opublikowanie w najbliższym wydaniu audycji (...) sprostowania o treści wskazanej w załączniku do tego wniosku: „SPROSTOWANIE: Informacja zawarta w audycji (...), wyemitowanej w dniu 3 października 2018 roku, iż B. K., dziennikarz (...) i autor reportażu pod tytułem „(...)” wyemitowanego na antenie (...) w dniu 2 października 2018 roku, od kilkunastu lat zna prezydenta R. Pana R. W. jest nieprawdziwa. Redaktor B. K. nie jest i nigdy nie był znajomym prezydenta R. Pana R. W.. B. K.”. Pod treścią sprostowania znalazło się sporządzone pismem maszynowym imię i nazwisko (...) oraz został złożony skrótowy podpis.

Pismem datowanym również na 22 października 2018 roku B. K. na podstawie art. 31a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe wniósł o opublikowanie w najbliższym wydaniu audycji (...) sprostowania o treści wskazanej w załączniku do tego wniosku: „SPROSTOWANIE: Informacja zawarta w audycji (...), wyemitowanej w dniu 3 października 2018 roku, iż B. K., dziennikarz (...) i autor reportażu pod tytułem „(...)” wyemitowanego na antenie (...) w dniu 2 października 2018 roku, od kilkunastu lat zna prezydenta R. Pana R. W. jest nieprawdziwa. Redaktor B. K. nie jest i nigdy nie był znajomym prezydenta R. Pana R. W.. B. K.”. Pod treścią sprostowania znalazło się sporządzone pismem maszynowym imię i nazwisko (...) oraz został złożony skrótowy podpis.

Pisma, nadane w polskiej placówce pocztowej w dniu 24 października 2018 roku, zostały doręczone w dniu 29 października 2018 r.

Na wnioski z dnia 28 października 2018 roku Redaktor Naczelny (...) J. O. nie udzielił odpowiedzi.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą prawną żądania pozwu jest art. 31a w związku z art. 39 ustawy z 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe. Zgodnie z tym przepisem na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, redaktor naczelny właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie nieścisłej lub nieprawdziwej wiadomości zawartej w materiale prasowym.

Na podstawie art. 39 ust. 1 prawa prasowego jeżeli redaktor naczelny odmówił opublikowania sprostowania albo sprostowanie nie ukazało się w terminie określonym w art. 32 ust. 1-3 lub ukazało się z naruszeniem art. 32 ust. 4 lub 5, zainteresowany podmiot, o którym mowa w art. 31a ust. 1 lub 2, może wytoczyć powództwo o opublikowanie sprostowania.

Sprostowanie powinno zostać nadane w placówce pocztowej operatora pocztowego lub złożone w siedzibie odpowiedniej redakcji, na piśmie w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia opublikowania materiału prasowego (art. 31a ust. 3 Prawa prasowego).

J. O. jako dyrektor (...), będący redaktorem naczelnym tej części Zakładu (...), jest legitymowany biernie w niniejszym procesie. Termin do wniesienia sprostowania został zachowany, bowiem materiał telewizyjny ukazał się 3 października 2018 roku, zaś powód wniósł o publikację sprostowania, za pośrednictwem poczty, w dniu 24 października 2018 roku.

Sprostowanie stanowi reakcję zainteresowanego na treść wcześniejszej wypowiedzi zawartej w materiale prasowym, którą zainteresowany uznaje za nieprawdziwą lub nieścisłą. Sprostowanie powinno być rzeczowe, czyli jasne i konkretne, powinno odnosić się do faktów. Funkcją sprostowania jest umożliwienie zainteresowanemu wyrażenia własnego stanowiska co do treści publikacji prasowej.

Skoro sprostowanie służy przedstawieniu przez zainteresowanego jego subiektywnego punktu widzenia, tak redaktor naczelny jak i sąd meriti nie mają uprawnień do dokonywania zmian w tekście, z wyjątkiem korekty błędów ortograficznych i gramatycznych, lub usunięcia fragmentów obraźliwych, obelżywych, naruszających dobra osobiste innej osoby. Ani redaktor naczelny, ani sąd nie są upoważnieni do badania, czy wiadomość, która ma być sprostowana oraz czy treść sprostowania są prawdziwe i ścisłe.

Zgodnie z art. 31a ust. 4 sprostowanie powinno zawierać podpis wnioskodawcy, jego imię i nazwisko lub nazwę oraz adres korespondencyjny, zaś stosownie do treści ustępu 6 tekst sprostowania nie może zajmować więcej niż dwukrotność czasu antenowego, jaki zajmował dany fragment przekazu.

Sprostowanie pochodzące od B. K. spełnia wymogi formalne i nie zaistniały podstawy uzasadniające odmowę opublikowania tego sprostowania. Tekst sprostowania został nadany w placówce pocztowej przez w odpowiednim terminie. Sprostowanie posiada wszystkie cechy wymienione w art. 31a ust. 4 Prawa prasowego: zawiera imię i nazwisko oraz podpis autora. W sprostowaniu wskazana jest wypowiedź podlegająca sprostowaniu i nie zajmuje więcej czasu niż dwukrotność czasu antenowego, jaki zajmował sprostowany fragment przekazu. Sprostowanie kwestionuje prawdziwość zawartej w materiale (...) informacji o kilkunastoletniej znajomości B. K. z prezydentem R. R. W. oraz zawiera oświadczenia B. K., że nie jest i nigdy nie był znajomym R. W.. Sprostowanie nie wypełnia negatywnych przesłanek z art. 33 ust. 1 i 2 Prawa prasowego.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy zobowiązał pozwanego do wyemitowania sprostowania informacji zawartych w materiale prasowym wyemitowanych w programach (...) i „(...)” w dniu 3 października 2018 roku w treści przedstawionej przez powoda.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany.

Pozwany zarzucił naruszenie art. 31a ust. 1 ustawy Prawo Prasowe poprzez nakazanie odczytania sprostowania poprzedzonego zapowiedzą lektora, podczas gdy treść sprostowania została sformułowana w osobie trzeciej, co w efekcie uniemożliwiło odbiór tego sprostowania jako pochodzącego od autora.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Pozwany w swej apelacji nie zakwestionował poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, zatem Sąd Apelacyjny ustalenia te przyjął za własne.

Z apelacji wynika, że zdaniem pozwanego treść sprostowania została sformułowana w osobie trzeciej, a to w efekcie uniemożliwiło odbiór tego sprostowania jako pochodzącego od autora, czyli powoda.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut ten nie jest zasadny.

Co do zasady, zgodzić się należy z pozwanym, że podmiot zainteresowany nie może domagać się, aby sprostowanie pochodziło od redaktora czy też autora kwestionowanego materiału lub jakiegokolwiek innego podmiotu, poza samym zainteresowanym. Zważywszy, że ma to być sprostowanie osoby zainteresowanej, to z samej treści sprostowania w sposób nie budzący wątpliwości musi wynikać, kto jest jego autorem. Jednakże wbrew stanowisku pozwanego, z treści sprostowania, którego publikacji domagał się powód, zdaniem Sądu Apelacyjnego, jednoznacznie wynika, że pochodzi ono od powoda, pomimo tego, że nie zostało ono sformułowane w pierwszej osobie. Tekst żądanego sprostowania zakończony jest wskazaniem imienia i nazwiska powoda. Wbrew twierdzeniom pozwanego, ten właśnie element wskazuje kto jest autorem publikowanego sprostowania. To powód, zgodnie z zasadą *audiatur et altera pars*, w sprostowaniu przedstawił opinii publicznej własną wersję wydarzeń, zdementował określone informacje podane w materiale, którego dotyczy sprostowanie. Ten sposób sformułowania sprostowania, wbrew twierdzeniom pozwanego, nie wprowadza opinii publicznej w błąd, w szczególności nie uprawnia do odczytywania tekstu sprostowania jako pochodzącego od innej osoby niż powód.

Oczekiwanie przez pozwanego, że zawsze treść sprostowania będzie sformułowana w osobie pierwszej nie jest uprawnione, zwłaszcza że nie zawsze spełnienie tego warunku jest możliwe, co przyznał sam pozwany w swej apelacji. W szczególności problem ten powstaje w przypadku sprostowań pochodzących od osób prawnych czy innych podmiotów niebędących osobami fizycznymi. Sam fakt, iż powód mógł sformułować sprostowanie w pierwszej osobie, w sposób sugerowany w apelacji przez pozwanego, nie oznacza, że sprostowanie, którego publikacji zażądał powód, jest wadliwe. Jak zostało już wyżej wskazane, treść sprostowania wskazuje, że pochodzi ono od powoda, a wszelkie wątpliwości, jakie obecnie podnosi pozwany, powinien rozwiewać również określony przez Sąd Okręgowy sposób publikacji sprostowania.

Dlatego też apelacja pozwanego, jako bezzasadna, została oddalona w oparciu o art. 385 k.p.c.

Oczywista niedokładność w sposobie oznaczenia przez Sąd Okręgowy strony pozwanej w zaskarżonym wyroku została sprostowana na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. Status strony przypisywany jest funkcji redaktora naczelnego, nie zaś osobie fizycznej, która na to stanowisko została powołana i aktualnie podejmuje czynności procesowe za

pozwanego „redaktora naczelnego”, stosownie do stanowiska, które przyjął w tym zakresie Sąd Najwyższy w głośnej uchwale z 22 czerwca 2017 r., III CZP 8/17.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o 98 k.p.c. Zasądzona od pozwanego na rzecz powoda kwota 540 zł obejmuje wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Agnieszka Wachowicz-Mazur Beata Kozłowska Beata Byszewska